

HÖZLEKEDÉSI SZOLGÁLAT.

LÁNG GYÓZÓ őrnagy

A szabadságolási igazolvánnyal vasuti utazás esetén elérhető kedvezmények

Bizonyára minden honvéd tudja, hogy ha szabadságot adnak neki és szabadságolási igazolványt kap, akkor ez számára vasuti utazás esetén valamilyen kedvezményt biztosít. Nem mindenki ismeri azonban azokat a szabályokat és részletintézkedéseket, amelyek a kedvezmény megszerzését lehetővé teszik, illetve amelyeknek a betartása fontos, nehogy szabálytalanságot kövessünk el és ezáltal magunkat kellemetlen következményeknek tegyük ki. E tanulmánnyal az a célom, hogy megvilágítsam a bajtársak előtt: milyen jogokkal és köteleességekkel jár a szabadságolási igazolvány alapján a vasuti utazásnál megszerezhető kedvezmény.

Szabadságolási igazolványt úgy tiszttek, mint tiszt-helyettesek, tisztések és honvédek egyaránt kaphatnak. *Polgárt alkalmazottaknak azonban szabadságolási igazolvány alapján utazási kedvezményre nincsen joguk. Eltávozás engedélyezése esetén is kiadható szabadságolási igazolvány, hiszen a Szolgálati Szabályzat I. Rész 58. §. szerint: „Eltávozás alatt olyan 36 órát meg nem haladó rövid szabadságot kell érteni, ami az évi szabadságkiméretbe nem számít be, stb.”* Az eltávozás tehát a szabadságnak egy kötöttebb formája.

A szabadságolási igazolványnak *pontosan kitöltve és szabályosan kiállítva kell lennie.* Ez alatt azt kell érteni, hogy nemcsak a szabadság időtartamát, a szabadságolt nevét és rendfokozatát kell tartalmazza, hanem azoknak a vasutállomásoknak a megnevezését és ahonnan, illetőleg ahová a szabadságolt utazik. Ha tehát egy honvéd, aki Budapesten teljesít szolgálatot, szabadságát részben Debrecenben, részben Miskol-

con kívánja eltölteni, akkor a szabadságolási igazolvány honnan—hova rovatába az alábbiakat kell beírni:

Budapest—Debrecen

Debrecen—Miskolc

Miskolc—Budapest.

Ez arra jogosítja a szabadságoltat, hogy Budapestről előbb Debrecenbe, onnan Miskolcra és Miskolcra Budapestre utazzék kedvezményesen. Ha megváltoztatja a sorrendet és Budapestről előbb Miskolcra és onnan akar Debrecenbe, majd vissza-utazni, ezt már kedvezményesen nem teheti meg. Ha tehát az előírt útiránytól eltér, akkor teljesárú polgári jegyet kell váltania.

A szabadságolási igazolvány a parancsnok *aláírása* és az alakulat *bélyegzőjének lenyomata nélkül érvénytelen*. A szabadságolási igazolványt *gyorsvonatra* vagy valamilyen kocsiosztályra *érvényesíteni szükségtelen*, azért, mert a „Katonadíj-szabás”-ban meg van határozva, hogy ki mikor utazhat gyorsvonaton szabadságolási igazolvánnyal. Erről később fogunk beszélni. Szükséges azonban a szabadságolási igazolvány jobb felső sarkába a „*tiszti*”, „*tiszthelyettesi*” és „*legénységi*” megjelölést feltüntetni, mert mint később látni fogjuk, a kedvezmény mérve tisztek, tiszthelyettesek és legénység számára más.

Most nézzük meg milyen általános kötelességek és jogok hárulnak a szabadságolási igazolvánnyal utazó bármely rendfokozatú honvéd-egyénre.

Jogok: a) Joga van a „Katonadíj-szabás”-ban biztosított *kedvezményre*.

b) Joga van a szabadságolási igazolványon meghatározott kiindulási és célállomás közötti *vonalszakasz bármely állomásán az utazást megkezdeni*.

c) Joga van a vasuttól azt kívánni, hogy még jegyváltás nélkül is a rendeltetési állomásra vigye. A vasut ugyanis azt a személyt, *aki katonai mivoltát* hitelt érdemlően *igazolja, nem zárhatja ki az utazásból*, azaz nem teheti le a vonatról. (Lehetőleg azonban ne igyekezzünk e joggal élni, mert a viteldíjat mindenképpen meg kell fizetni, sőt a jegy meg nem váltásáért még felelősségrevonást is kapunk.)

Kötelességek:

a) A szabadságolási igazolvány alapján készpénz ellenében az állomáspénztárnál *kedvezményes jegyet kell váltani*.

b) Az utazás alatt a jegyvizsgálónak és az ellenőrnek a *szabadságolási igazolványt*, a megváltott *menetjegyet* és ha

kéri, a személyazonosságot igazolványt is megőrzésgálás végett át kell nyújtani.

c) Ha a katona nem rendelkezik menetjeggyel, vagy a vasut közegei által megállapított valamilyen más szabálytalanságot követ el, kötelessége jegyzőkönyv felvétele céljából a rendeltetési állomáson, vagy valamely közbeeső állomáson a szolgálatban lévő közegek előtt megjelenni és a jegyzőkönyvet aláírni. (Joga van természetesen ahhoz, hogy a jegyzőkönyvből a saját álláspontját is kifejezésre juttassa, illetve beírassa.)

Ezekután nézzük meg, hogy milyen kedvezményekre jogosít a szabadságolási igazolvány?

Tisztek és tiszthelyettesek részére kiállított szabadságolási igazolvány bármely kocsiosztályra, bármely vonatonemre a polgári féljegy váltására jogosít. Ez tehát azt jelenti, hogy például egy törzsőrmester gyorsínautobuszon első osztályon is utazhat ha akar és ha megváltja a fél polgári jegyet erre a vonatra.

Vigyázzunk azonban arra, hogy a szolgálati utazásnál (menetlevél alapján) már más a helyzet, mert ott a kocsiosztály és a vonatonem szabályozva van. Természetesen ez a kedvezmény csak a ténylegesen szolgáló tisztekre és tiszthelyettesekre vonatkozik. Vonatkozik tehát pl. arra a tartalékos tiszthelyettesre, akit fegyvergyakorlatra behívtak, de nem vonatkozik pl. nyugállományú tisztekre.

A legénységi szabadságolási igazolvánnyal már más a helyzet. Az ugyanis nagyobb kedvezményre jogosít, mint a tiszti vagy tiszthelyettesi, azonban ez a kedvezmény kötött, illetve korlátok közé szorított. Legénység ugyanis csak harmadik kocsiosztályon utazhat, viszont a polgári negyedik osztályú jegy árának felét fizeti. Gyorsvonatra csak akkor érvényes, ha megteendő út hossza legalább 150 km. Ezért nem kell tehát gyorsvonatra érvényesíteni a szabadságolási igazolványt, mert a vasúti pénztáros a jegykiadásnál minden további nélkül megtudja állapítani, hogy a megteendő út hossza 150 km-en alul, vagy felül van és ennek alapján külön igazolás nélkül kiadja a gyorsvonatra érvényes jegyet, feltéve, hogyha az utas 150 km-en túl akar utazni.

Ha a szabadságolt a fenti szabályokat nem tartja be, azaz pl. személyvonaton a második osztályon, vagy expresszvonaton akar utazni, akkor a szabadságolási igazolvány részére semminemű kedvezményt nem biztosít és köteles a polgári egész-jegyet megfizetni.

A legénység számára biztosított kedvezmény szociális jel-

legű és kifejezésre jut benne a nép államának gondoskodása azokról, akik fegyverrel a kezükben védik a békés építőmunkánkat. Hogy meg tudjuk ítélni, mit jelent ez a kedvezmény számszerűleg, arra szolgáljon az alábbi összehasonlítás:

200. km távolságra személyvonat harmadik osztályon utazó polgári személy 27 Ft 40 fillért fizet, ugyanakkor a szabadságolt honvéd 10 Ft 30 fillért kell fizessen, S ha ezt az utat gyorsvonat harmadik osztályon teszi meg, akkor 43 Ft 40 fillér helyett csak 14 Ft 30 fillért fizet.

A megváltott menetjegy megszakítás nélküli utazásra jogosít és általában addig érvényes, amíg maga az utazási okmány is érvényes. Ha azonban az utazási okmány érvénytartama az utazás alatt jár le, akkor a megváltott menetjegy megszakítás nélküli utazásra a célállomásig még érvényes. Vegyünk egy példát: egy honvéd szabadságon van Debrecenben és az alakulatához Budapestre 1950. VI. 15-én 24 h-ig kell bevonulnia. A szabadságolási igazolvány tehát eddig az időpontig érvényes. Ha tehát ő VI. 15-én a jegyét megváltja, akkor jogosult a kedvezményre, az utazást azonban a jegyváltás napszakát követő 24 órán belül meg kell kezdenie, különben a jegy érvényessége megszűnik. Ezek szerint a 15-én este váltott jeggyel 16-án estig meg kell kezdenie az utazást, amely mondjuk 17-én reggel 8 óráig tart. Annak ellenére, hogy a szabadságolási igazolvány érvénytartama már 15-én 24 h-kor lejárt, mégis *kedvezményesen utazhat, mert az okmány érvénytartama alatt váltotta meg a jegyét.*

Az itt elmondottakból láthatjuk, hogy az államhatalom birtokában lévő dolgozó nép milyen megbecsülésben részesíti függetlenségünkön őrkdő néphadseregünk tagjait. Minden honvédnek kötelessége, hogy e megbecsülést ki is érdemelje, nemcsak hűséges kötelességteljesítéssel, szakmai és politikai fejlődéssel, hanem azzal is, hogy a részére biztosított kedvezményeket helyesen használja, azokkal vissza nem él és vasuti utazás alkalmával is szerény és példamutató magatartásával dolgozó népünk elismerését érdemeli ki.

